

XUẤT NGŨ, việc quân nhân rời khỏi lực lượng thường trực của quân đội theo quy định của pháp luật.

XN có từ khi thành lập quân đội các quốc gia cổ đại, được quy định bằng pháp luật nhà nước. Giữa thế kỷ I, nhà nước La Mã cổ đại quy định lính tình nguyện thuộc các vùng đất bị chinh phục có thời hạn tại ngũ 25 năm sẽ được XN và hưởng một số quyền lợi (gia đình được trao quyền công dân La Mã, được cấp một số tiền nhất định). XN diễn ra phổ biến khi các cuộc chiến tranh vừa chấm dứt, nguy cơ xung đột vũ trang giảm, nền hòa bình ổn định được thiết lập. Sau khi Chiến tranh thế giới lần thứ Hai kết thúc, Liên Xô có 8,5 triệu quân nhân XN (1945 - 1948), Anh có 4,3 triệu quân nhân XN (1945 - 1947), Mỹ có 10,5 triệu quân nhân XN. Có XN theo hạn định (đúng thời gian luật định), trước hạn định (trước thời gian luật định), trên hạn định (sau khi phục vụ thêm một thời gian theo luật định).

Ở Việt Nam, XN được quy định cụ thể trong văn bản pháp luật do Nhà nước ban hành, như: *Luật Nghĩa vụ quân sự* 2015, Nghị định 27/2016/NĐ-CP của Chính phủ ngày 6.4.2016 quy định một số chế độ chính sách đối với hạ sĩ quan, binh sĩ phục vụ tại ngũ, XN và thân nhân của hạ sĩ quan, binh sĩ tại ngũ;... Theo đó, XN là việc hạ sĩ quan, binh sĩ thôi phục vụ tại ngũ trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Điều kiện XN là hạ sĩ quan, binh sĩ đã hết thời hạn phục vụ tại ngũ theo quy định (thời bình là 24 tháng; trường hợp đặc biệt có thể kéo dài thêm nhưng không quá 06 tháng). Ngoài ra, hạ sĩ quan, binh sĩ tại ngũ có thể được XN trước thời hạn khi được Hội đồng giám định Y khoa kết luận không đủ sức khỏe để tiếp tục phục vụ tại ngũ hoặc một trong các trường hợp sau đây: là lao động duy nhất phải trực tiếp nuôi dưỡng thân nhân không còn khả năng lao động hoặc chưa đến tuổi lao động; gia đình bị thiệt hại nặng về người và tài sản do tai nạn, thiên tai, dịch bệnh nguy hiểm gây ra; một con của bệnh binh, người nhiễm chất độc da cam suy giảm khả năng lao động từ 61% đến 80%; con của liệt sĩ, con của thương binh hạng một; một anh hoặc một em trai của liệt sĩ; một con của thương binh hạng hai; một con của bệnh binh suy giảm khả năng lao động từ 81% trở lên; một con của người nhiễm chất độc da cam suy giảm khả năng lao động từ 81% trở lên.

Thẩm quyền, trách nhiệm giải quyết XN do Bộ trưởng Bộ Quốc phòng quyết định hằng năm đối với hạ sĩ quan, binh sĩ phục vụ tại ngũ. Chỉ huy đơn vị từ cấp trung đoàn và tương đương trở lên quyết định XN đối với từng hạ sĩ quan, binh sĩ thuộc quyền. Thời gian XN được thông báo trước 30 ngày cho hạ sĩ quan, binh sĩ và ủy ban nhân dân cấp huyện nơi giao quân hoặc cơ quan, tổ chức nơi làm việc, học tập trước khi nhập ngũ. Ủy ban nhân dân cấp huyện, cấp xã và cơ quan, tổ chức phải tổ chức tiếp nhận hạ sĩ quan, binh sĩ XN. Hạ sĩ quan, binh sĩ XN khi về nơi cư trú hoặc nơi làm việc, học tập trong thời hạn 15 ngày làm việc phải đến cơ quan quân sự địa phương đăng ký vào ngạch dự bị.

Khi có lệnh tổng động viên hoặc động viên cục bộ, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng lệnh đình chỉ việc XN. Khi có lệnh bãi bỏ lệnh tổng động viên hoặc động viên cục bộ, Thủ tướng Chính phủ quyết định việc XN đối với hạ sĩ quan, binh sĩ.

Hạ sĩ quan, binh sĩ khi XN được hưởng chế độ theo quy định pháp luật: được cấp tiền tàu xe, phụ cấp đi đường, trợ cấp XN; trước khi nhập ngũ đang học tập hoặc có giấy gọi vào học tập tại các trường thuộc cơ sở giáo dục nghề nghiệp,

cơ sở giáo dục đại học thì được bảo lưu kết quả, được tiếp nhận vào học ở các trường đó; được trợ cấp tạo việc làm; trước khi nhập ngũ đang làm việc tại cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội thì khi XN cơ quan, tổ chức đó phải có trách nhiệm tiếp nhận lại, bố trí việc làm và bảo đảm thu nhập không thấp hơn trước khi nhập ngũ; trường hợp cơ quan, tổ chức đó đã giải thể thì cơ quan, tổ chức cấp trên trực tiếp có trách nhiệm bố trí việc làm phù hợp; trước khi nhập ngũ đang làm việc tại tổ chức kinh tế thì khi XN tổ chức đó phải có trách nhiệm tiếp nhận lại, bố trí việc làm và bảo đảm tiền lương, tiền công tương xứng với vị trí việc làm và tiền lương, tiền công trước khi nhập ngũ; trường hợp tổ chức kinh tế đã chấm dứt hoạt động, giải thể hoặc phá sản thì việc giải quyết chế độ, chính sách đối với hạ sĩ quan, binh sĩ XN được thực hiện như đối với người lao động của tổ chức kinh tế đó theo quy định của pháp luật; được giải quyết quyền lợi về bảo hiểm xã hội theo quy định của Luật Bảo hiểm xã hội; trường hợp XN khi hết thời hạn phục vụ tại ngũ theo quy định, khi về địa phương được chính quyền các cấp, cơ quan, tổ chức ưu tiên sắp xếp việc làm và cộng điểm trong tuyển sinh, tuyển dụng công chức, viên chức; trong thời gian tập sự được hưởng 100% mức lương và phụ cấp của ngạch tuyển dụng tương ứng với trình độ đào tạo. (1.051 chữ)

LÊ VĂN CỬ

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Quốc phòng, Trung tâm Từ điển bách khoa quân sự, *Từ điển bách khoa quân sự Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2004.
2. Bộ Quốc phòng, Trung tâm từ điển bách khoa quân sự, *Từ điển Thuật ngữ quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2007.
3. Nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, *Luật Nghĩa vụ quân sự 2015*.
4. Quốc hội Nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, *Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam sửa đổi 2019*.
5. Quốc hội Nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, *Luật Lực lượng dự bị động viên 2019*.